

Analyse af § 3 enge

Hovedkonklusioner

- De mest ansøgte kategorier af tilstandsændringer og afgørelsespraksis er overvejende ens i 2006 og 2008 – dog er kommunerne tilsyneladende mere tilbageholdene med at give tilladelse til opfyldning og sløjfning af eng, end amterne var
- Flere ejere og færre myndigheder ansøger om tilladelse til at foretage tilstandsændringer i 2006 end i 2008
- Kommunerne stiller gennemsnitligt flere vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation end amterne gjorde
- I 2006 stilles der flere krav om erstatningsbiotoper sammenlignet med 2008
- Den hyppigst angivne begrundelse for dispensationer og lovliggørende dispensation er begge år begrundelsen gavne det naturlige plante- og dyreliv

Antal sager for § 3 enge

By- og Landskabsstyrelsen har i 2008 registreret 1085 § 3-sager fordelt på 10 forskellige naturtyper. § 3 enge udgør med 246 sager ca. 23 % af samtlige § 3-sager i 2008. I 2006 blev der registreret 1391 sager hvoraf 323 sager omhandlede § 3-enge, hvilket svarer til ca. 23 % af samtlige § 3-sager det år. Det samlede antal ansøgte sager for § 3-områder viser at der er 22 % færre ansøgte sager mellem 2006 og 2008.

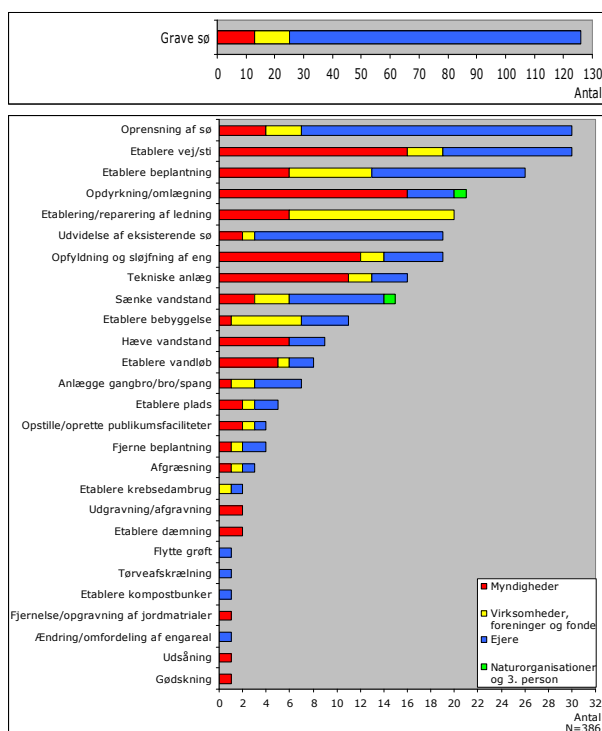
Tilsynssager og ansøgninger om tilstandsændringer i § 3 enge

Der er registreret 386 tilstandsændringer i enge i 2006 og 340 tilstandsændringer i 2008. Det er et fald på ca. 12 % og dermed et større fald end det generelle fald for det samlede antal tilstandsændringer. Andelen af tilstandsændringer i § 3- enge blandt alle tilstandsændringer er næsten ens med ca. 23 % i 2006 og ca. 22 % i 2008.

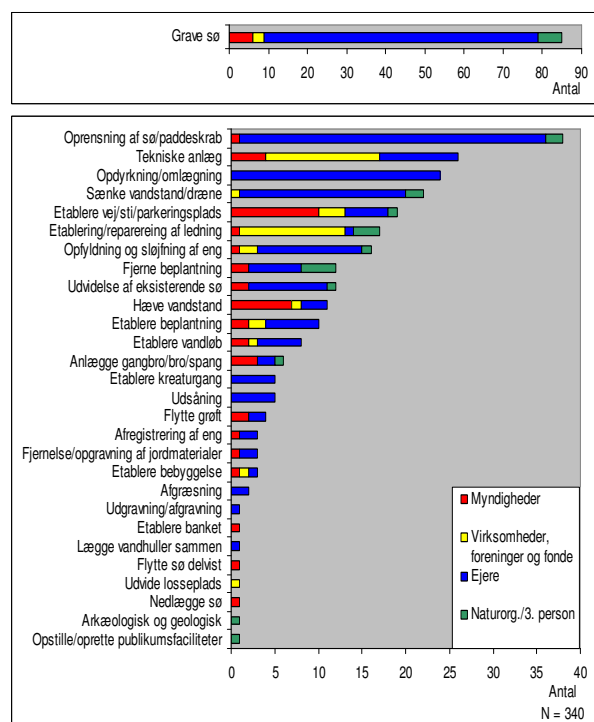
I tråd med opgørelsen fra 2006 er der for 2008 udarbejdet en liste med samlede kategorier (for mere information om opgørelsen fra 2006, se ”Forvaltningspraksis af § 3 i 2006” på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside). Dvs. at tilstandsændringer, der har et fælles indhold lægges sammen. Den nye og større kategori bestående af forskellige tilstandsændringer får navn efter det ansøgte tilstandsændringer, der er mest repræsenteret.

De ansøgte tilstandsændringer er typisk gravning af sø, oprensning, etablere tekniske anlæg m.m. I 2006 er der i alt ansøgt om 28 forskellige kategorier af tilstandsændringer. 11 af de 28 kategorier af tilstandsændringer er repræsenteret med mere end 10 ansøgninger, mens resten er repræsenteret med 9 eller færre ansøgninger. I 2008 er der i alt søgt om 29 forskellige kategorier af tilstandsændringer. 11 af de 29 kategorier af tilstandsændringer er repræsenteret med mere end 10 ansøgninger, mens resten er repræsenteret med 10 eller færre ansøgninger.

Tekstforklaringen under figur 1 forklarer, hvad de samlede kategorier indeholder af ansøgte tilstandsændringer i 2008.

Figur 1a Ansøgte tilstandsændringer og tilsyn med § 3 enge i 2006 fordelt efter ansøger.

Figur 1b Ansøgte tilstandsændringer og tilsyn med § 3 enge i 2008 fordelt efter ansøger.

Samlekategorierne i 2008 består af følgende:

Grave sø:

Oprensning af sø:

Tekniske anlæg: *jordvarmeanlæg, nedsivningsanlæg, faskine, kabelnedlægning, kloakanlæg, lyslederkabel, pumpestation med bassin, el-mast, spunsvæg, okkerrensningsbassin og klaringsbassin*

Opdyrkning/omlægning: *15 års genopdyrkningsret og harvning*

Sænke vandstand/dræne: *oprense grøft, etablere grøft, afvande og grave grøft*

Etablere vej/sti/parkeringsplads: *oprense grøft, etablere grøft, afvande og grave grøft*

Etablering/reparering af ledning: *spildevandsledning og transmissionsledning*

Opfyldning og sløjfning af eng: *tilkørsel af jord, anlægge jordvold, udlægge jord og midlertidig deponering af jord*

Fjerne beplantning: *tagrørssump og bjørneklo, skære tagrør/rørskov, afbrænde tagrør og høslæt*

Udvidelse af eksisterende sø:

Hæve vandstand: *etablere vandområde, opstemme grøft til sø og nedlægge grøft*

Etablere beplantning: *beplantningslagune og bevaring af etableret beplantning*

Etablere vandløb: *frilægge vandløb, etablere vandløb, etablere frilagt vandløb og åbne rørledning*

Anlægge gangbro/bro/spang:

Etablere kreaturgang:

Udsåning: *udsåning af græs efter endt arbejde og iså græs*

Udgravning/afgravning: *uddybe eng*

Afregistrering af eng: *Afregistrering er i to tilfælde sket efter kortstudier samt besigtigelse af lokaliteten hvorefter det er konstateret, at de to lokaliteter er registreret på et fejlagtigt grundlag*

Fjernelse/opgravning af jordmaterialer:

Flytte grøft: *ændre vandløbsføring*

Etablere bebyggelse: *campingplads*

Afgræsning:

Etablere banket:

Lægge vandhuller sammen:

Flytte sø delvist:

Udvide losseplads:

Nedlægge sø:

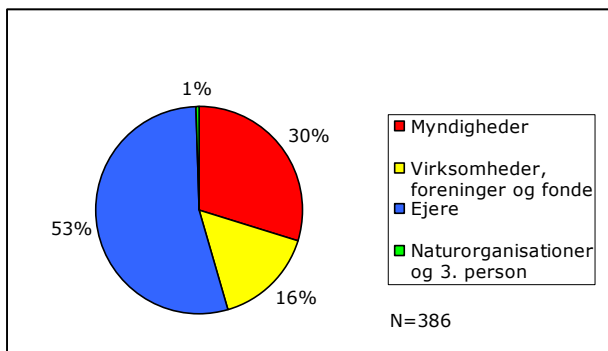
Arkæologiske og geologiske:

Opstille/oprette publikumsfaciliteter:

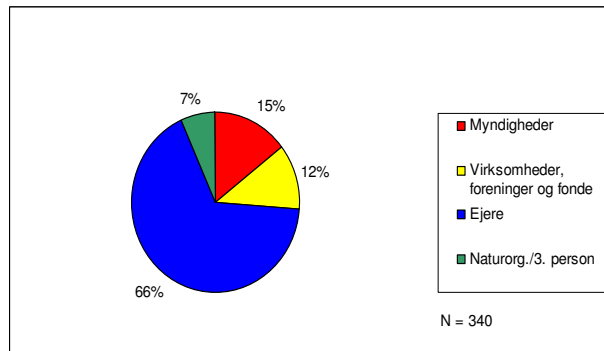
Figur 1 viser fordelingen af ansøgte tilstandsændringer på forskellige kategorier fordelt på ansøger i 2006 og 2008. Kategorierne af de mest ansøgte tilstandsændringer er stort set ens årene imellem, dog er placeringen blandt de mest ansøgte tilstandsændringer forskellig.

- Blandt de mest ansøgte tilstandsændringer er kategorierne af tilstandsændringer stort set ens i 2006 og 2008
- Tilstandsændringen ”grave sø” er den mest ansøgte tilstandsændring i både 2006 og 2008 med hhv. 126 og 86 tilstandsændringer. Det er især lodsejere, der ansøger om tilstandsændringen
- I 2006 er der færre ansøgninger om tilstandsændringer vedrørende etablering af vej/sti/parkeringsplads end i 2008
- Der er sket en lille stigning i antallet af ansøgte tilstandsændringer vedrørende opdyrkning/omlægning fra 21 tilstandsændringer i 2006 til 24 tilstandsændringer i 2008

Ansøger til tilstandsændringer i § 3 enge

Figur 2a Ansøger til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 enge i 2006.

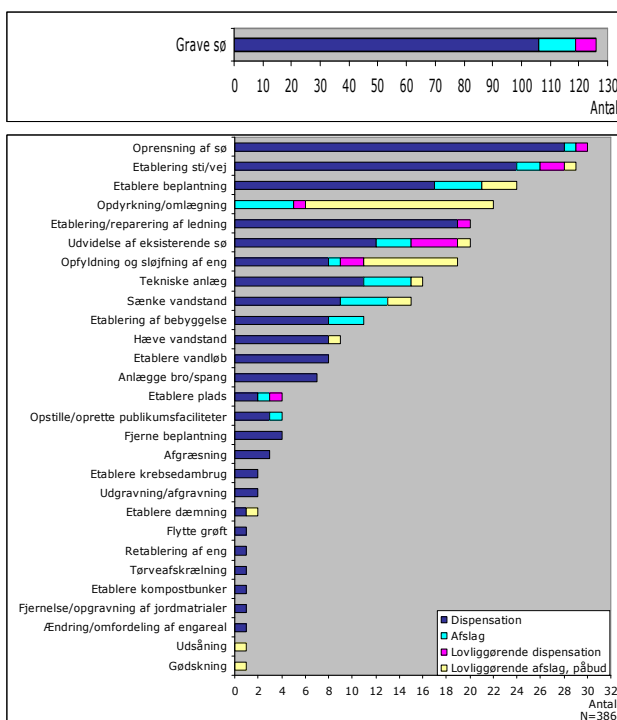

Figur 2b Ansøger til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 enge i 2008.

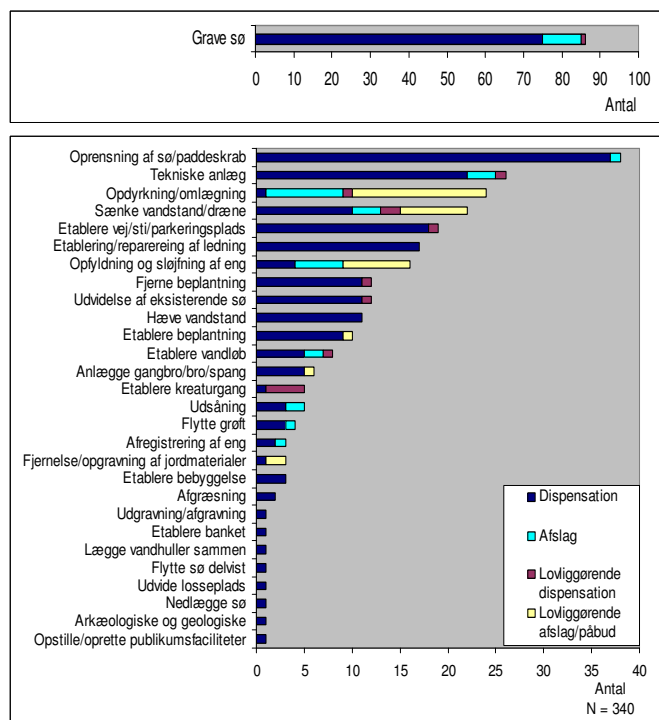
Figur 2 viser, hvem der søger om tilladelse til at foretage tilstandsændringer i § 3 enge i 2006 og 2008.

- Det er værd at bemærke, at myndigheder står for en mindre andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006
- Ejere ansøger om de fleste tilstandsændringer, og andelen er steget fra 53 % i 2006 til 66 % i 2008
- Naturorganisationer / 3.personer står for en større andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006

Afgørelser til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 enge

Figur 3a Afgørelser til ansøgte tilstandsændringer og tilsyn i § 3 enge i 2006.

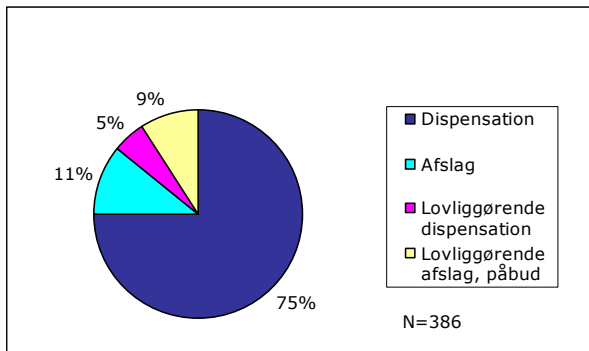

Figur 3b Afgørelser til ansøgte tilstandsændringer og tilsyn i § 3 enge i 2008.

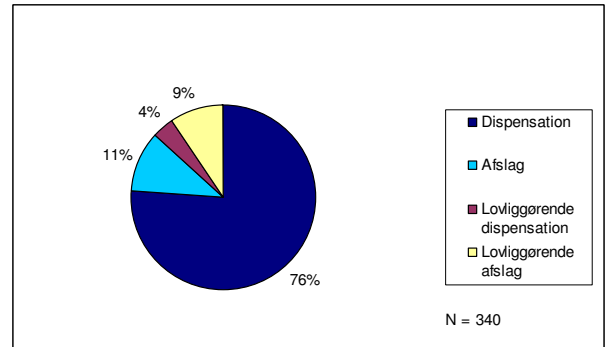
Figur 3 viser, hvilke kategorier af tilstandsændringer, der er givet dispensation eller afslag til, hvilke der er givet efterfølgende lovliggende dispensation til, og endelig hvem der efterfølgende er givet lovliggende afslag til og påbud om at genoprette/lovliggøre.

- Afgørelsespraksis viser, at kommunerne tilsyneladende er mere tilbageholdne med at give tilladelse til opfyldning og sløjfning af eng, end amterne var
- I forbindelse med opdyrkning/omlægning er antallet af tilstandsændringer og afgørelsespraksis stort set ens årene imellem
- Der gives begge år mange dispensationer til etablering af søer i beskyttede enge
- Der er i et enkelt tilfælde i 2008 givet dispensation til at udgrave/afgrave i et område registreret som eng. Til sammenligning er der i 2006 registreret to tilstandsændringer, der begge er afgjort med dispensation

Dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 enge

Figur 4a Fordeling af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 enge i 2006.

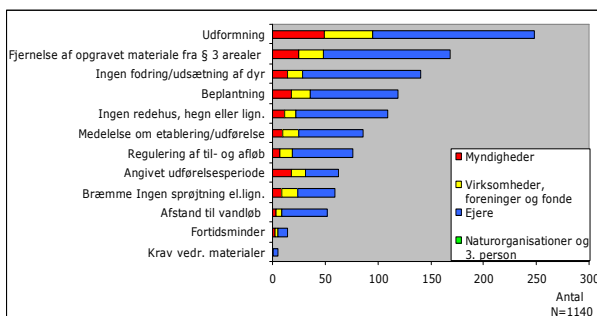

Figur 4b Fordeling af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 enge i 2008.

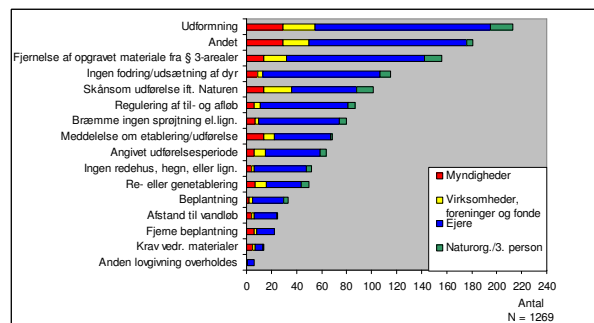
Figur 4 viser den samlede fordeling af dispensationer, afslag og lovliggørelser for engene i 2006 og 2008.

- Afgørelsespraksis mellem 2006 og 2008 er stort set ensartet

Vilkår i forbindelse med dispensationer og lovliggørende dispensationer til tilstandsændringer i § 3 enge

Figur 5a Vilkår for dispensation og lovliggørende dispensation til § 3 enge fordelt efter ansøger i 2006.

Figur 5b Vilkår for dispensation og lovliggørende dispensation til § 3 enge fordelt efter ansøger i 2008.

I 2008 er der stillet 131 forskellige vilkår. For at lette overblikket er de 131 vilkår samlet sammen i 16 vilkår, se figur 5b. For at sikre sammenligneligheden med undersøgelsen fra 2006 er kategorierne fra 2006, se figur 5a i videst muligt omfang genbrugt. Listen nedenfor uddyber indholdet af de samlede vilkår der er repræsenteret på figur 5b.

Udformning: udgravning, følger beskrivelsen i ansøgningen, sti skal følge den naturlige vegetation), krav til størrelse af sø, krav til dybde af sø, krav til størrelse af arbejdsareal, krav i forbindelse med uddybning af eng (maksimal uddybning, størrelse på areal der uddybes), krav til linjeføringen af åbnet grøft, krav til vandløbsbunden, fjerne oprenset materiale tilbage i grøft (herunder faldsikring, profilreduktion)
Andet: eventuelle øer skal dannes naturligt, afgravning af sand og grus ophører, ingen markstak, gødskning som hidtidige omfang (som inden 1992), omlægning kun som i hidtidigt omfang, ingen membran, kreaturhegning omkring sø tilladt, ingen etablering af træer og buske, arealet må ikke tilsås (herunder med græs og omkring sø), drænes eller bearbejdes (herunder omlægges og opdyrkes), ingen forbindelse mellem vandhul og vandløb, fjerne hegn, krav om rørlægning af grøft, krav om faunapassage, krav til placering af sø, krav til pleje i området (herunder krav til etablering af jordvold, krav om at følge plejeplan, krav om forundersøgelser inden projektstart (herunder orientering om dræn i område), krav til ejer af teknisk anlæg, krav vedr. affald, engangsdispensation - fremtidig vedligehold kræver ny dispensation, krav om at VMP III gennemføres som skitseret, stubfræsning tilladt, general jordbearbejdning/fræsning ikke tilladt, kravspecifikationer til teknisk anlæg (herunder etablering af kreaturovergang, bro, farve på anlæg, placering af rør, sti), krav til midlertidig opbevaring af jord, krav om vedr. adgang (offentlig eller privat), krav

om opsætning af hegn og godkendelse af dette af kommunen, krav om etablering af teknisk anlæg (kreaturovergang, bro), krav om anvendelse af styret boring, krav vedr. midlertidig deponering af jord i § 3-område, evt. pleje sker efter aftale med kommunen, erstatningsbiotopmatriklen registreres som natureng, erstatningsareal tinglyses, ejer kontakter evt. forpagter vedr. erstatningsnaturen, lade arealet ligge urørt hen (herunder i forbindelse med lovliggørelse afslag), sø må ikke bruges til put and take, krav til kontakt med berørte lodsejere, krav om placering af ansvar ved uforudsete skader, alle udgifter til projektet afholdes af ansøger, kommune kan på virksomhedens regning berettigede forhold, hvis vilkår i tilladelsen ikke er fulgt, kommune fører tilsyn med arbejdets udførelse, ansøger udarbejder fremtidige vedligeholdsaftaler med berørte lodsejere, fremtidig vedligeholdelse afholdes af ejer, krav til opfangning af faunaarter, fodring af fasan i afstand til sø ok, krav om at kommune kan ændre på græsningstryk, krav om erstatningsareal (herunder placering på matrikel)
Fjernelse af opgravet materiale fra § 3-arealer: krav til oprensningen, specifikation af hvad der skal oprenses/fjerne ø/ingen oprensning af eksisterende sø tilladt, deponering af jord ikke tilladt, fjernelse og placering af opgravet materiale/beplantning udenfor § 3-arealer, fjerne ulovligt deponeret bioaffald fra eng
Ingen fodring/udsætning af dyr: herunder fisk, ingen brug af gødning/tilskudsfordring

Skånsom udførelse ift. naturen: *herunder ingen eller ganske lille terrænregulering tilladt, begrænset kørsel på område (brug af køreplader), jord og tørv lægges tilbage i rækkefølge som det blev opgravet, hensyn til beskyttede natur i forbindelse med arbejde, herunder forebyggelse af oversvømmelse af omkringliggende områder i arbejdsfasen, krav til vedligehold*

vedligeholdsansvar og omfang, beskyttelse mod erosion, vandstandsende lag må ikke gennemgraves kun mudder, grene og blade oprenses, krav til forebyggelse af uheld der kan skade miljøet, opgravet materiale lægges i min. 5 afstand til søen i et tyndt lag, afløb afspærret under arbejde og en uge efter arbejdet er færdiggjort, krav til anvendte maskiner (herunder størrelse, vægt), arbejdet udføres i overensstemmelse med udarbejdet konsekvensvurderingsrapport, beskyttelse af bredzoner, undgå udvaskning, bevare dele af beplantning

Regulering af til- og afløb: *grøft/rende fyldes op, grønne tildækkes, regulering af vandstand herunder ændring af drænføring undgå stigende vandstand under hensyn til omkringliggende arealer, dræn afbrydes og overgraves, krav om grønnegravning, regulering af til- og afløb, intet til/afløb sø, åbne vandløb, dræn etableres fra omkringliggende marker - lede vand til engen*

Brømme ingen sprøjning el. lign.: *ingen plantning i/omkring sø (dog er græsfrø undtaget), ingen gødsning, dyrkning eller sprøjning i område omkring sø, sprøjtemidler må ikke anvendes, krav til type af gift anvendt, arealet må ikke gødskes*

Meddelelse om etablering/udførelse: *kommunen skal godkende arbejde, indsender en skitse af det endelige projekt til kommunen, kontakt kommune hvis der opgraves affald, krav til SNS om levering af tekniske data, ved projektafslutning afleveres endeligt kotekort*

Angivet udførelsesperiode:
Ingen redehus, hegn eller lign.: *ikke synlige redeguse ok, ikke opstille tekniske anlæg (herunder massive hegn, bygninger, kunstige indretninger, broer) omkring sø*

Re- eller genetablering: *terrænet reetableres efter endt arbejde/ terrænet omkring sø må ikke ændres, dræn genetableres som inden 1992, reetablering til oprindelig status, grønne/rende genetableres*

Beplantning: *herunder krav til placering af beplantning, krav til plantede træarter (herunder egstypiske), udsåning af græs, udplantning af sted hver 7. til 10 år, krav vedr. tilsåning af skråninger*

Afstand til vandløb: *afstand til vandløb/dræn/skel, jord udlægges med afstand til grønne/rende*

Fjerne beplantning: *Afgræsning og høslæt tilladt, krav om grønnebeholdning, rydning af træer og buske, krav i forbindelse med fældning af træer, eksisterende beplantning fjernes, grønnebeholdning afbrydes, krav til bekæmpelsesmetoden af bjørneklo*

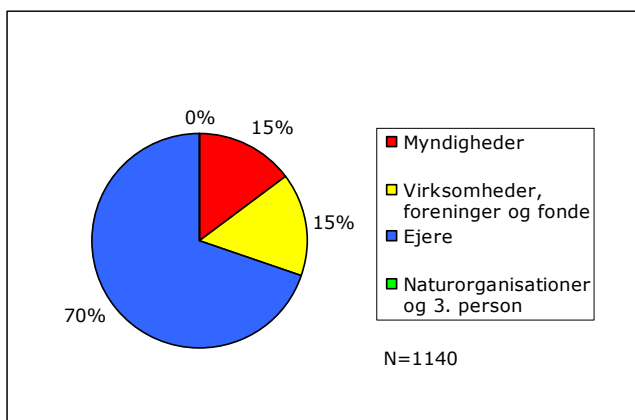
Krav vedr. materialer: *krav vedr. materialer ex. ren jord, bro, træpæle i forbindelse med markering af sti, adgangsvej anlægges med grus, klar afgrænsning af erstatningsnatur (stolper, grønne eller vold)*

Anden lovgivning: *herunder vandløbsloven, søen er fremover omfattet af NBL § 3*

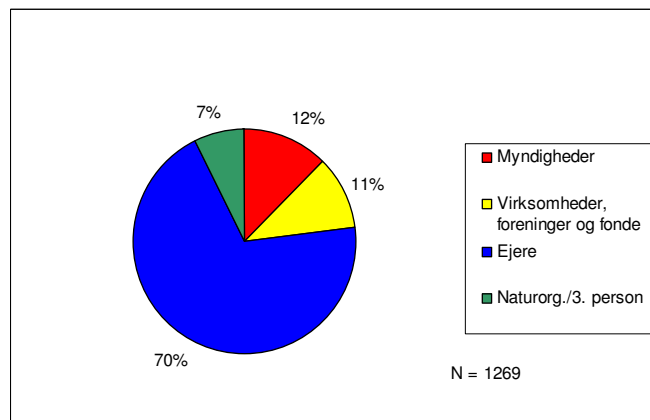
Figur 5 viser, hvilke vilkår der er stillet som betingelse for dispensationer og lovliggørende dispensationer til tilstandsændringer i § 3 enge i 2006 og 2008. Som det fremgår af opgørelsen for 2006, er der stillet vilkår inden for 9 kategorier. I 2008 er der stillet 117 forskellige vilkår. Det betyder, at det enten har været nødvendigt at samle nogle af disse vilkår, der er stillet i 2008, i de kendte kategorier fra 2006 eller ved at oprette nye kategorier. Se listen under figur 5.

- Fordelingen af de mest registrerede vilkår er meget ens i 2006 og 2008
- "Udformning" er det mest anvendte vilkår i både 2006 og 2008
- I 2008 registreres det nye vilkår "andet" blandt de fem mest registrerede vilkår
- I 2008 registreres det nye vilkår "skånsom udførelse ift. naturen" blandt de fem mest registrerede vilkår
- Der er i 2006 gennemsnitligt stillet 3,7 vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation, mens der i 2008 gennemsnitligt er stillet 4,7 vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation

Fordeling af vilkår på ansøger i forbindelse med dispensation og lovliggørende dispensation for § 3 enge

Figur 6a Vilkår fordelt efter ansøger i § 3 enge i 2006.

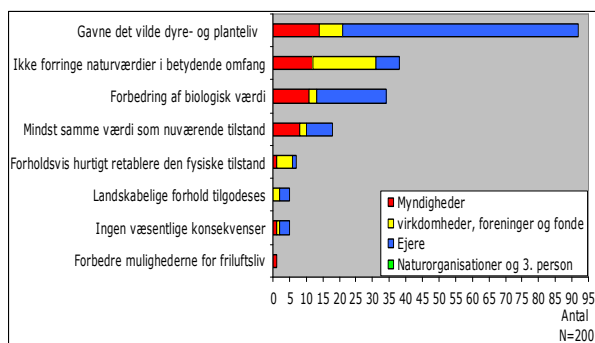

Figur 6b Vilkår fordelt efter ansøger i § 3 enge i 2008.

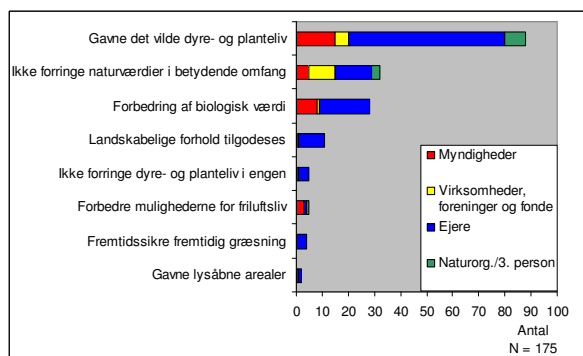
Figur 6 viser, hvem der er stillet vilkår til i forbindelse med dispensationer og lovliggørende dispensationer.

- Andelen af vilkår stillet til ejere er 70 % i både 2006 og 2008
- Andelen af vilkår stillet til naturorganisationer/3.personer stiger fra 0 % i 2006 til 7 % i 2008

Vurdering af dispensationer/lovliggørende dispensationer for § 3 enge

Figur 7a Vurdering af dispensation/lovliggørende dispensation for § 3 enge i 2006.

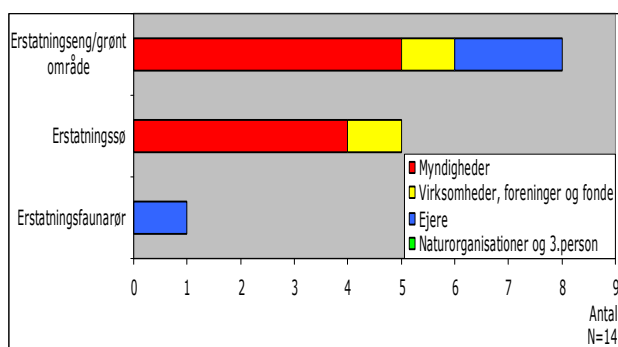

Figur 7b Vurdering af dispensation/lovliggørende dispensation for § 3 enge i 2008.

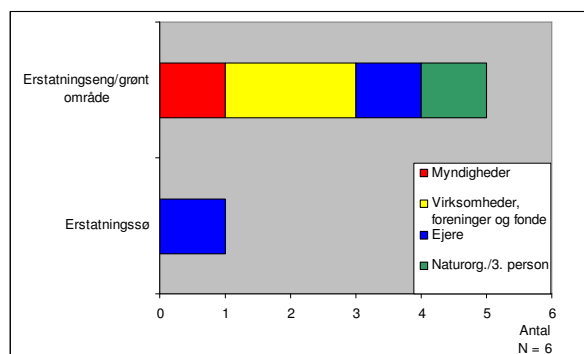
Figur 7 viser, om amtet/kommunen har vurderet, om der er tale om tilstandsændringer til fordel for naturtypen og dens tilknyttede plante- og dyreliv, eller om der er tale om, at engen ikke får sin biologiske tilstand forringet.

- Den hyppigst angivne begrundelse for dispensationer og lovliggørende dispensation er begge år begrundelsen gavne det naturlige plante- og dyreliv
- Kommuner og amter vurderer mere end halvdelen af dispensationerne og de lovliggørende dispensationer
- Fordelingen af kategorierne, der vurderes efter, er meget ens de to år imellem

Erstatningsbiotoper for § 3 enge

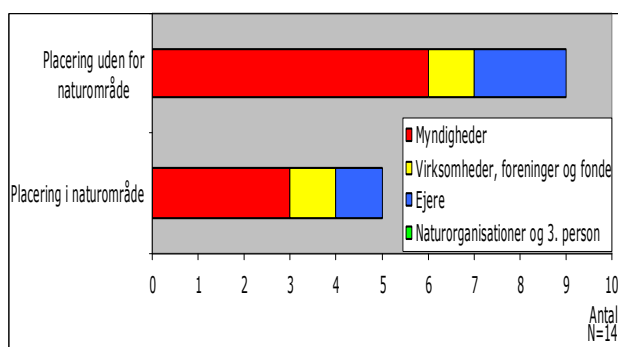
Figur 8a Erstatningsbiotoper for § 3 enge fordelt efter ansøger i 2006.

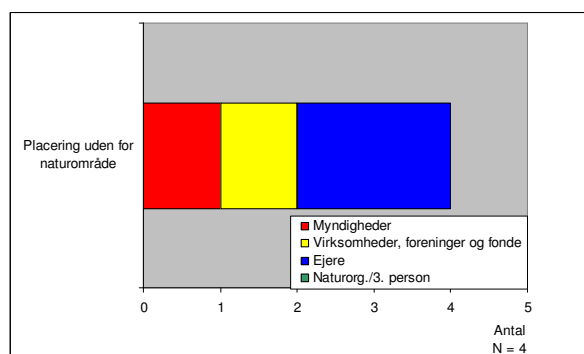
Figur 8b Erstatningsbiotoper for § 3 enge fordelt efter ansøger i 2008.

Figur 8 viser for hhv. 2006 og 2008, hvilke ansøgere, der har modtaget vilkår om erstatningsbiotoper samt, hvilke erstatningsbiotoper, der skal etableres.

- Kommunerne har i lidt færre tilfælde stillet krav om erstatningsbiotoper end amterne
- I 2006 er der i overvejende grad stillet krav om erstatningsbiotoper til myndigheder, mens fordelingen af erstatningsbiotoper i 2008 af erstatningsbiotoper er mere ens blandt de fire forskellige ansøgergrupper

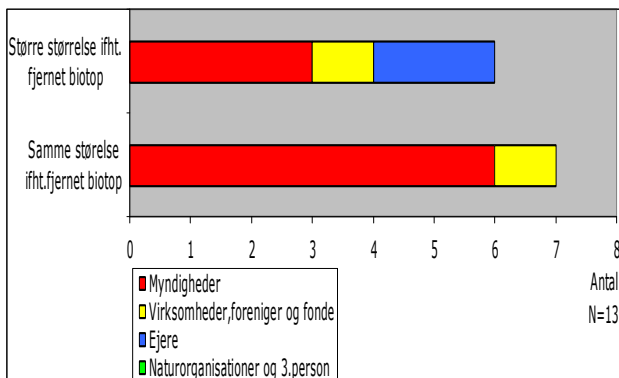
Figur 9a Placering af erstatningsbiotoper for § 3 enge fordelt efter ansøger i 2006.

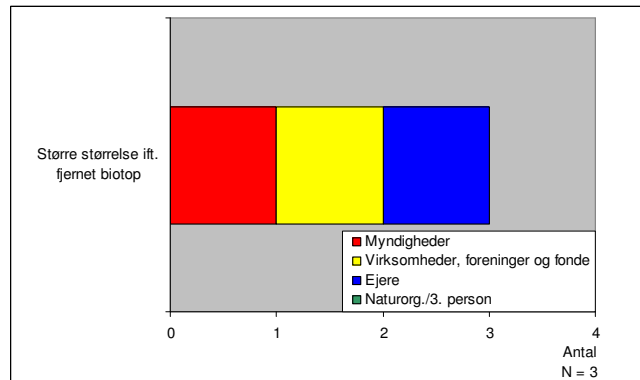
Figur 9b Placering af erstatningsbiotoper for § 3 enge fordelt efter ansøger i 2008.

Figur 9 viser placeringskrav stillet i forbindelse med erstatningsbiotoper fordelt efter ansøger for 2006 og 2008.

- Ca. 2/3 af erstatningsbiotoper i 2006 er placeret uden for naturområder, mens resten er placeret i naturområder. I 2008 afgør kommunerne erstatningsbiotoper er placeret uden for naturområder

Figur 10a Erstatningsbiotopers størrelse fordelt efter ansøger i 2006 for § 3 enge.

Figur 10b Erstatningsbiotopers størrelse fordelt efter ansøger i 2008 for § 3 enge.

Figur 10 viser størrelseskrav stillet i forbindelse med erstatningsbiotoper for 2006 og 2008.

- I 2008 er der udelukkende stillet krav om større erstatningsbiotoper, mens der i 2006 er stillet krav om såvel større erstatningsbiotoper som erstatningsbiotoper af samme størrelse som den fjernede biotop

Resultater for § 3 enge

- I 2006 og i 2008 er gravning af sø den mest ansøgte tilstandsændring, og begge år gives der i vidt omfang dispensation til denne type tilstandsændring. Derudover er det værd at bemærke, at der er færre sager om udvidelse af eksisterende søer i 2008 end i 2006. Der gives overvejende dispensation eller lovliggørende dispensation til disse tilstandsændringer - oftest med begrundelse om, at tilstandsændringen vil styrke biodiversiteten i området ikke ensbetydende med at, en sådan tilstandsændring er naturforbedrende for engnaturen
- Tilstandsændringen opfyldning og sløjfning af eng er i begge år blandt de 10 mest ansøgte tilstandsændringer og dækker i 2008 over følgende tilstandsændringer: Tilkørsel af jord, anlægge jordvold, udlægge jord og midlertidig deponering af jord. Ingen af disse tilstandsændringer kan siges at have et naturforbedrende sigte. Der gives dog dispensation til flere af tilstandsændringerne. Enkelte af dispensationerne følges op med krav om erstatningsbiotoper. Det bemærkes, at der sket et fald i antallet af dispensationer til opfyldning og sløjfning af enge fra 2006 til 2008
- Begge år rangerer omlægning/opdyrkning af engområder blandt de fem mest ansøgte tilstandsændringer, og begge år bliver der i langt de fleste tilfælde givet afslag eller lovliggørende afslag. I et enkelt tilfælde i 2006 er der givet lovliggørende dispensation til opdyrkning/omlægning af et engområde. I to tilfælde er der i 2008 givet én dispensation og én lovliggørende dispensation til opdyrkning/omlægning af et engområde. Begge disse sager er dog fulgt op med krav om erstatningsbiotoper større end det fjernede område
- Der foretages begge år mange tilstandsændringer i enge, der tjener samfundsmæssige hensyn, herunder rekreative hensyn. Det gælder eksempelvis tilstandsændringer som tekniske anlæg, etablering af sti/vej/parkeringsplads, etablering/reparering af ledning og anlægge gangbro/bro/spang. Idet tilstandsændringerne er af almen samfundsinteresse afgøres mange af tilstandsændringerne med dispensationer. Der stilles dog som regel mange vilkår i denne typer sager, der skal sikre så få skader i engen som muligt
- En enkelt tilstandsændring, der alene har et naturforbedrende sigte, er fjernelse af beplantning. Der er fra 2006 til 2008 sket en stigning i antallet af tilstandsændringer med dette formål, og alle tilstandsændringerne afgøres med dispensation eller lovliggørende dispensation